
Наталка КОТЕЛЯНЕЦЬ
(Кропивницький, Україна)

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Перебудова соціально-економічних відносин в Україні спричинила модернізацію системи освіти. Виникла потреба в зближенні системи вищої освіти європейських країн і виробленні єдиних поглядів на оцінку якості освіти загалом. Працю будь-якого фахівця оцінює роботодавець з огляду на компетентність співробітника, а не його кваліфікацію.

Репродуктивна система навчання застаріла, тому систему освіти важливо зорієнтувати на формування інноваційності, ініціативності, мобільності, креативності, динамізму, гнучкості й конструктивності. Студента потрібно спрямовувати на самоосвіту, саморегуляцію, самовдосконалення й самостійність. Такі зміни визначають новий напрям підготовки студентів, зокрема й закладів вищої педагогічної освіти: зорієнтованість на розвиток творчої особистості, яка саморозвивається й самовдосконалюється.

Становлення компетентної та конкурентоспроможної на ринку праці особистості можливе лише за умови використання педагогами вищої школи нових підходів до організації освітньої діяльності, виражених у методах, формах, прийомах і засобах, які розвивають пізнавальну, креативну, мотиваційну й організаційно-діяльнісну активність студентів. Пріоритетні позиції модернізації освіти сьогодні визначено компетентнісним підходом, який виражає сутність цих змін.

Компетентнісний підхід робить акцент на результаті освіти, що полягає у здатності особистості діяти в різних життєвих ситуаціях, особливо це важливо для майбутніх педагогів. Ідея компетентнісно орієнтованої освіти відповідає соціальному замовленню суспільства, яке висуває вимоги до високої якості підготовки майбутніх педагогів, оскільки від цього залежить рівень освіти інших категорій фахівців.

З огляду на це реалізація компетентнісного підходу у вищій професійній освіті передбачає визначення теоретико-методологічних засад проектування змісту освіти, пошук ефективних технологій навчання, виховання й розвитку студентів, розроблення методики оцінювання сформованих компетентностей.

Так, І. Бех під терміном «компетентність» розуміє досвідченість суб'єкта в певній галузі, а не обізнаність, поінформованість в певній галузі. Вчений наголошує на тому, що «компетентність спонукається мотивом, що ґрунтується на прагненні самоствердження, переживанні почуття гідності, та широкими соціальними мотивами; компетентність вищого рівня безпосередньо залежить від якості навчальних здобутків, які мають перетворитися на систему компетентностей суб'єкта. Лише власні наукові (теоретичні) надбання мають достатній потенціал для такої компетентності» [1, с. 26–27]. І. Родигіна вважає, що «компетентність це не специфічні предметні вміння та навички, навіть не абстрактні загальнопредметні мисленнєві дії чи логічні операції (хоча, звісно, ґрунтується на останніх), а конкретні життєві, необхідні людині будь-якої професії, віку, сімейного стану – взагалі будь-якій людині» [4, с. 32–33].

Поняття «компетенція» деякі автори не виокремлюють або отождожують з поняттям «компетентність»; інші – визначають це поняття як самостійну одиницю, в основу якої покладено знання, розуміння, навички, способи діяльності, що забезпечують продуктивне виконання професійної діяльності.

Педагог діє на підставі нормативної психолого-педагогічної та методичної підготовки, проте вона зазнає значного вдосконалення й змін з позиції нестандартності розв'язання педагогічних ситуацій і самого процесу навчання та виховання, що вимагає від

педагога безперервного творчого пошуку. Це означає, що випускник педагогічного ЗВО до моменту початку професійної діяльності повинен засвоїти низку творчих характеристик, які виходять за межі стандартних знань, умінь і навичок у галузі педагогіки, психології та методики викладання дисципліни.

Майбутньому педагогові потрібне усвідомлення себе творчою особистістю, оскільки лише в цьому разі можлива творча педагогічна діяльність та розвиток творчості вихованців. Саме від особистості майбутнього педагога залежить, якою буде педагогічна діяльність: творчою чи лише репродуктивною.

Учені визначають творчу компетентність працівників сфери освіти: знання, уміння, навички, ставлення, потрібні для успішної творчої діяльності, та можливість використати їх у житті, на практиці [2]; діяльність особистості, спрямована на створення якісно нових, креативних, невідомих раніше цінностей, які спираються на стійкі узагальнені й систематизовані знання, зміст цієї діяльності у створенні кінцевого продукту, тобто результату професійної діяльності [3].

На наш погляд творча компетентність є якістю особистості майбутнього вихователя, яка забезпечує сприйняття педагогічної професії як творчої, що характеризується знанням і засвоєнням способів творчості в різних видах педагогічної діяльності (педагогічної, культурно-просвітницької та науково-дослідницької).

Процес формування компетентності можна визначити як цілеспрямований розвиток особистості з урахуванням неповторної індивідуальності, забезпечення професійного зростання та виходу на евристичний і креативний рівні інтелектуальної активності завдяки побудові такого освітнього середовища, в умовах якого можливе максимальне використання й розвиток їхніх природних і передусім креативних здібностей.

Формування творчої компетентності майбутніх вихователів є актуальним завданням сучасної освіти. Головною метою цього процесу виступає підготовка випускників, здатних до самостійної творчої діяльності, готових застосовувати здобуті знання та вміння для розв'язання професійних завдань. Для досягнення цієї мети необхідно створити в освітньому середовищі умови, що

стимулюють розвиток пізнавальної активності студентів, сприяють формуванню їхньої індивідуальності та готовності до постійного професійного зростання. Важливу роль у цьому процесі відіграє педагог, який має не лише передавати студентам знання, а й бути для них зразком творчого мислення та професіоналізму.

Сучасний вихователь – це не лише фахівець у своїй предметній галузі, а й дослідник, який постійно вдосконалює свої знання та навички. Творчий підхід до педагогічної діяльності дозволяє вихователям створювати інноваційні освітні середовища, які сприяють розвитку творчих здібностей дошкільників. Такий підхід, зі свого боку, стимулює професійний розвиток самого педагога, сприяючи його самореалізації та постійному зростанню.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці. *Педагогіка і психологія*. 2009. № 2 (63). С. 26–31.
2. Гуманізація процесу навчання в школі : навчальний посібник / за ред. С.П. Бондар. 2-ге вид., доповн. Київ : Стилос, 2001. 256 с.
3. Недосекова Н. Аналіз досліджень та публікацій з проблеми формування творчої компетентності майбутніх інженерів-педагогів харчового профілю. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2010. Ч. III. № 22 (209). С. 289–296.
4. Родигіна І. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання. Харків : Вид. група «Основа», 2005. 96 с.